

Опис навчальної дисципліни

Основи організації екологічного моніторингу

Тип дисципліни:

за вибором ВНЗ

Семестр:

другий.

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 120 (кредитів ЄКТС – 4). Аудиторні години: лекції – 16, практичні – 16. Самостійна робота – 88 годин.

Лектор:

к. б. н., доцент Цайтлер М.

Результати навчання:

- засвоєння етапів становлення вчення про екологічний моніторинг та його екологічних передумов;
- знання сутності моніторингу довкілля, його соціального, екологічного та практичного значення;
- вміння аналізувати та систематизувати екологічну моніторингову інформацію;
- вміння характеризувати діяльність моніторингу на різних рівнях його функціонування;
- оволодіння основними методами збору моніторингової інформації про абіотичні та біотичні фактори довкілля, а також стан компонентів екосистем;
- орієнтування у нормативно-правовій базі у сфері екологічного моніторингу;
- отримання навичок проводити дослідні експерименти моніторингу параметрів атмосферного повітря, ґрунтів, водойм, геологічного середовища, біологічних об'єктів;
- вміння пояснювати засади керування моніторингом.

Спосіб навчання:

аудиторне.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни:

- географія глобальних процесів;
- конструктивна географія;
- рекреаційні ресурси в Україні.

Зміст навчальної дисципліни:

Моніторинг довкілля як галузь екологічної науки і природоохоронної діяльності. Типологія систем моніторингу довкілля. Вимоги до організації системи моніторингу, збору екологічної інформації та напрями проведення моніторингу. Нормативно-правове забезпечення моніторингу довкілля. Основи організації моніторингу атмосферного повітря. Основи організації моніторингу геологічного середовища і ґрунтів. Основи організації моніторингу водних ресурсів. Основи організації біологічного моніторингу та біоіндикації. Основи організації моніторингу здоров'я людей. Моніторинг виробничих об'єктів та соціально-екологічних процесів. Національні, регіональні та глобальні програми моніторингу

Рекомендована література:

1. Клименко М. О. Моніторинг довкілля: підручник / Клименко М. О., Прищепя А. М., Вознюк Н. М. – К.: Академія, 2006. – 360 с.
2. Крайнюков О. М. Моніторинг довкілля : підручник / О. М. Крайнюков. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2009. – 176 с.
3. Лялюк О. Г. Моніторинг довкілля : навчальний посібник / Лялюк О. Г., Ратушняк Г. С. – Вінниця : ВНТУ, 2004. – 140 с.
4. Моніторинг довкілля: підручник / Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мокін В.Б. та ін.; за ред. В.М. Боголюбова. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 232 с.
5. Мониторинг биоразнообразия / Кол. авторов. М.: Издательство научного и учебно-методического центра, 2002. 432 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nature.ok.ru/biodiversity/book3_

6. Ольхович О. Фітоіндикація та фітомоніторинг / Ольхович О., Мусянко М. – К. : Фітосоціоцентр, 2005. – 64 с.

Форми та методи навчання:

лекції, практичні та семінарські заняття, самостійна робота.

Методи і критерії оцінювання:

– поточний контроль: виконання контрольних робіт та індивідуальних завдань.

– підсумковий контроль: екзамен.

100-бальна шкала оцінювання.

Мова навчання:

українська.

Кафедра:

екології та географії.